

Remissyttranden med kommentarer angående ansökan till MAB/UNESCO i Paris, om att få Kristianstads Vattenrike godkänt som ett internationellt biosfärområde

Inledning:

Förslaget till ansökningshandlingar skickades ut i mars 2004 till 41 olika statliga och kommunala instanser samt föreningar, organisationer, institutioner m fl. Totalt har ca 120 exemplar skickats ut för synpunkter.

Ansökningshandlingarna har också funnits tillgängliga för alla intresserade på Vattenrikets hemsida www.vattenriket.kristianstad.se

Sammanlagt har 14 yttranden kommit in som representerar 15 olika instanser. Yttrandena går att läsa i sin helhet på Vattenrikets hemsida.

<http://www.vattenriket.kristianstad.se/mab/ansokan/remisser.htm>

Yttrandena har i lämpliga delar arbetats in i den slutliga ansökningshandlingen som under hösten 2004 översätts till engelska, för att sedan skickas till UNESCO i Paris för beslut 2005.

Sammanfattning av yttrandena:

- Alla som kommit in med synpunkter är på olika sätt positiva till bildandet av ett biosfärområde.
- Man tycker att faktasammanställningen är väl underbyggd, vilket inte hindrar att man från flera håll kommit in med värdefulla förslag till kompletteringar och justeringar.
- Med olika utgångspunkt har man i flera yttranden i positiva ordalag poängterat den ståndpunkt som beskrevs redan vid utskicket av förslaget till ansökningshandlingar, nämligen att ”Biosfärområdet och zoneringsen innebär inte någon ny lagstiftning .....

Yttranden:

(UNESCO/MAB har under sensvåren 2004 delvis ändrat kapitelnumreringen i ansökningshandlingen. Detta gör att det ibland kan vara svårt jämföra texterna i remissupplagan och den reviderade upplagan av ansökan)

Naturvårdsverket

”Ansökan är omfattande och väl genomarbetad. Den innebär ett gott beslutsunderlag för UNESCO och med all sannolikhet stora möjligheter för Kristianstads Vattenrike att utnämnas till biosfärområde.”

Man skriver bl a om Kap 13 Bevarandefunktionen

”Avsnittet är omfattande när det gäller de naturvetenskapliga bevarandevärdena. Däremot saknas helt vilka rekreativa friluftsliv – och upplevelsevärden som finns i området.”

- Kommentar: I Kapitel 13 Bevarandefunktionen frågas inte efter de rekreativa värdena, varför dessa inte heller beskrivits.

Man skriver bl a om Kap 14 Utvecklingsfunktionen

”Eftersom avsnittet behandlar området även utifrån andra besökare än inresta turister, bör detta framgå av rubriken. En lämplig rubrik kan vara rekreation och turism.”

- Kommentar: Det är MAB/UNESCO som sätter rubrikerna i ansökningsformuläret.

”Avsnittet bör kompletteras med uppgifter om vilka som besöker Vattenriket och varför de kommer.”

- Kommentar: Än så länge finns tyvärr inga sådana uppgifter, men framöver kommer sådana undersökningar att göras. Inledningsvis kanske hjälp kan erhållas via något examensarbete vid universitet eller högskola.

”Samrådsgruppens sammansättning under avsnitt 4.6 bör redovisas tydligare”

- Kommentar: Kapitel 1-4 är sammanfattningar. Samrådsgruppens sammansättning redovisas utförligt i Kap 17.6.5

Man skriver bl a om Kap 17 Institutionella aspekter

” Det bör övervägas att göra någon form av strategisk bedömning av konsekvenserna att inrätta Vattenriket som ett biosfärområde. Kopplingen till en sociokulturell och ekonomisk utveckling kan motivera s.k. hållbarhetsbedömningar (Strategic Impact Assessment ,SIA) som börjar tillämpas inom EU.”

- Kommentar: Förslaget att göra en hållbarhetsbedömning (SIA) för biosfärområdet är intressant men bedöms inte vara realistisk att utföra, så att den blir färdig före det att ansökan skall skickas till Paris. Inom forskarvärlden diskuteras också metodens tillförlitlighet. Kontakter har tagits med Universitetet i Stockholm, Centrum för Tvärvetenskaplig Miljöforskning (CTM), för att undersöka möjligheterna att på sikt få en SIA utförd, om man bedömer det vara en bra metod.

Riksantikvarieämbetet, Stockholm

”Området förefaller ha goda förutsättningar att bli ett bra och intressant biosfärområde. Vi hyser förhoppningar om att Kristianstads Vattenrike kan bli ett bra modellområde för tvärspektoriell tvärvetenskaplig forskning. Vi stöder er ansökan.” .....

.....”Eftersom Kristianstads Vattenrike är det första biosfärområdet i Sverige som kan komma att etableras i ett tätortsnärakulturlandskap är det svårt att komma med konstruktiva synpunkter på behovet av eventuella kompletteringar. Ansökan känns dock fyllig och arbetet med att ta fram den har av allt att döma varit ambitiöst upplagt och genomfört.”

- Kommentar: Från Riksantikvarieämbetet har man inga uttalade frågor eller påståenden som behöver infogas i den slutliga ansökan.

ArtDatabanken, Sveriges Lantbruksuniversitet (SLU) , Uppsala

”ArtDatabanken ställer sig generellt positiv till ansökan. Området är på många sätt unikt i den svenska naturen, och är av riksintresse för bevarande av biologisk mångfald.”

Med hänsyn till bevarandet av den biologiska mångfalden samt stödet till den sociala/ekonomiska utvecklingen anser man det viktigt att en handlingsplan upprättas bl a nämner man sandmarkerna.

- Kommentar: I ansökan kapitel 4.7. Tillämpningsmekanismer beskrivs under punkten (b) hur handlingsplaner mm successivt kommer att arbetas fram i likhet med det som finns för våtmarksområdet.
- Kommentar: I ansökan kapitel 13 Bevarandefunktionen beskrivs ett antal temaområden som speciellt värdefulla, där olika arbetsinsatser kommer att prioriteras. Ett av dessa temaområden är de sandiga odlingsmarkerna.

Man rekommenderar mer kortfattade texter som beskriver de viktigaste skälen för ansökan samt att de väsentliga skälen betonades ytterligare.

- Kommentar: Man kan tycka att UNESCOs frågor kan upplevas som många och ganska detaljerade och att det därför kan vara svårt att få en snabb överblick av svaren. Svaren i ansökningshandlingen får betraktas som speciellt riktade till UNESCO för att de bl a skall kunna avgöra om Kristianstads Vattenrike uppfyller de internationella kriterierna för biosfärområden samt att det blir möjligt för andra biosfärområden i världen att ta del av information som berör biosfärområde Kristianstads Vattenrike. En sammanfattning, dock ej så kort som efterlyses av ArtDatabanken, med utgångspunkt från UNESCOs krav finns i Del 1 av ansökan. Framöver kommer även mer publika sammanfattningar att skrivas och publiceras i olika forum, där bl a de av ArtDatabanken efterfrågade punkterna blir tydligare än i den formella ansökningshandlingen till UNESCO.

Centrum för tvärvetenskaplig miljöforskning, CTM, Stockholms universitet

"Vi har läst ansökningshandlingarna från Ekomuseum Kristianstads Vattenrike och ger vårt kraftfulla stöd åt dessa."

Man anser att området med dess verksamheter uppfyller ett biosfärområdes tre olika funktioner samt ger också mer i detalj en beskrivning av hur arbetet utförs i följande fyra punkter.

- Att bevara biologisk mångfald
- Att främja uthållig utveckling på lokal nivå
- Att erbjuda möjligheterna för forskning, miljöövervakning, undervisning och information

Man poängterar ekosystemtjänsterna i området och ger att antal exempel på sådana, men nämner också att dessa ännu inte är kvantifierade.

Som avslutning beskriver man samarbetet med Ekomuseet avseende två internationella forskningsprojekt (Millennium Ecosystem Assessment, Reilience Alliance)

- Kommentar: I Kapitel 15 Logistisk stödfunktion under punkten Socio-ekonomisk forskning och övervakning nämns de två internationella forskningsprojekten samt begreppet ekosystemtjänster.

Skogsvårdsstyrelsen, Södra Götaland

"Skogsvårdsstyrelsen i Södra Götaland imponeras av det gedigna underlag som sammanställts inför er ansökan om att få konstituera Biosfärområde Kristianstads Vattenrike. Angreppssättet ger möjlighet at få en god överblick över områdets många kvaliteter."

Man skriver också följande. *"Nulägesbeskrivningen visar en stor bredd, som inspirerar till uppslag att söka ny kunskap. Beskrivningen gör att man ställer sig många frågor som exempelvis, är det tematiska arbetssättet det bästa överallt..."*

- Kommentar: I Kap 13.1 Bidra till att bevara en mångfald av landskap och ekosystem finns sist i kapitlet en rubrik som heter "Ytterligare områden". Här står att utöver det föreslagna biosfärområdets temaområden finns även andra landskapstyper och ekosystem som är av stor betydelse för bevarandet av den biologiska mångfalden. Temaområdena får ses som ett sätt att kunna strukturera arbetet i biosfärområdet, men givetvis måste det finnas en flexibilitet och dynamik i arbetet och prioriteringen.

Skogsvårdsstyrelsen ger avslutningsvis några synpunkter kring betydelsen av betespåverkan av skog samt termen Nyckelbiotoper. Dessa synpunkter kompletteras i ansökan.

Länsstyrelsen i Skåne län

"Kristianstads Vattenrike är ett på natur- och kulturvärden mycket innehålls- och variationsrikt område, som genom århundraden formats av samspelet mellan människors och betesdjurs markanvändning, anpassade till rådande vattenförhållanden. Det planerade biosfärområdet är ett natur- och kulturområde med höga nationella och internationella värden." .....

..... "Nya naturreservat kommer även i framtiden att bildas efter samråd med bland annat berörda markägare. Stat och kommun kan även i framtiden förväntas förvärva särskilt värdefulla områden. Genom bildandet av Biosfärreservatet tillkommer inga nya lagstiftningsregler."

- Kommentar: I ansökan skrivs, på liknande sätt som från länsstyrelsens sida, att inga nya lagstiftningsregler tillkommer genom bildandet av Biosfärområdet.

Man anser att det är svårt att få en klar uppfattning om hur värdefullt området är och att man vill ha en jämförelse med andra områden.

- Kommentar: I Kapitel 13 Bevarandefunktionen samt i Bilaga 6a-f Artlistor kan man göra värderingar bl a med utgångspunkt från de sk rödlistorna och EU-listade arter och habitat. Ur värdesynpunkt är det sedan upp till MAB/UNESCO i Paris att avgöra områdets kvalitet ur ett internationellt perspektiv. Den dag det finns fler biosfärområden avsatta i Sverige eller motsvarande underlag tagits fram och presenterats för andra områden, kan man eventuellt göra nationella jämförelser.

Avslutningsvis skriver man att *"En viktig utgångspunkt vid översynen av kommunens översiktsplan blir att säkerställa syftet med Biosfärreservatet."*

- Kommentar: I bl a Kapitel 17.6.2 beskrivs hur och till vilken grad lokalsamhällena kan samverka i utformningen och tillämpningen av skötselplanen eller markanvändningspolicyn. Här framgår följande. I det fortsatta arbetet med biosfärområdet kommer också den kommunala fysiska planeringen att integreras genom översiktsplanen, som är en långsiktig vision för kommunens utveckling av hur mark och vatten ska användas. Detta har redan påbörjats i den nu aktuella översiktsplanen för Kristianstads tätort.

Regionmuseet, Kristianstad

"Vi är mycket positiva till initiativet til att skapa ett biosfärområde och anser att dett kan ge en god utveckling för Kristianstad som helhet." .....

..... "Fokus i underlaget ligger på natur och ingångar till hur människor tagit landskapet i anspråk saknas till stora delar, trots att dessa förmedlas inom ramen för dagens Ekomuseum."

- Kommentar: Människans närvaro och påverkan av det föreslagna biosfärområdet belyses i ansökan på många ställen. Redan i Del 1 Kap 3.1 Bevarande – bidra till bevarandet av landskap, ekosystem, arter och genetisk variation, står följande "Många av områdets värden i detta kulturlandskap är ett resultat av människans långvariga bruk av markerna,....."

- Kommentar: Del 1 Kap 3.2 Utveckling – främja ekonomisk utveckling och samhällsutveckling som är socio-kulturellt och ekologiskt hållbar, står bl a följande, ”Jordbruket präglar Kristianstadsslätten, som omfattar en stor del av områdets centrala delar. Ett aktivt jordbruk är en grundläggande förutsättning för att kulturlandskapets värden skall kunna bevaras. ....”
- Kommentar: Del 1 Kap 4.1 Området skall ha en mosaik av ekosystem som representerar en större biogeografisk region och inkludera en skala av mänsklig påverkan. Blandningen av naturliga och av människan skapade och påverkade ekosystem beskrivs bl så här. ”Det föreslagna området har en stor mosaik av ekosystem som är ett resultat av de naturliga förutsättningarna i området samt olika skala av mänsklig påverkan bl.a. beroende av både den historiska och nutida markanvändningen. Här finns allt från de mer naturliga ekosystemen i t.ex. sjöar och vattendrag samt kust- och havsområden till de av människan skapade ekosystemen med hög biodiversitet som t.ex. strandängar, trädesmarker med vandrande åkerbruk, utmarksbeten samt skogliga miljöer med gamla frihuggna träd och skogsdungar.”
- Kommentar: I hela Kap 9 Historisk markanvändning beskrivs på 5 sidor, från förhistorisk tid till modern tid, det rika kulturlandskapet. Sammanfattning inleds med följande meningar. ”Det föreslagna biosfärområdet utgörs av ett rikt kulturlandskap, där människornas nyttjande har format markerna utifrån de naturliga förutsättningarna sedan stenåldern. Under årtusendena har människans bruk förändrats från ett extensivt nyttjande av markerna till ett mer intensivt, men ännu idag finns rester kvar av det gamla bondelandskapet.”
- Kommentar: Även i det biologiskt inriktade Kap 12 Biologiska egenskaper är tre av sju naturtyper klassificerade som av människan skapade nämligen Betesmarker och slåtterängar, Odlingsmarker samt Bebyggelse. Även naturtypen Skogar beskrivs som till största delen påverkad av människan.

Man skriver att ” När det gäller lagstiftning bör man även ta hänsyn till lagen om Kulturminnen mm (1988:950) ”

- Kommentar: I korthet kan sägas att lagstiftningen som åberopas i anslutning till zonerings av biosfärområdet enbart hänförs till Miljöbalken, med undantag för den kommunala naturvårdsfonden den statligt ägda naturvårdsmarken. I framtiden kan även områden av kulturminnesvårdskaraktär bli aktuella att tas med i zonerings.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden, Kristianstads kommun

”Materialet är mycket omfattande och faktsäckat. Det är väl genomarbetat rent faktamässigt, även om det i ett förslag av denna art givetvis finns en och annan detalj att justera.”

Från Miljö- och hälsoskyddsnämnden utvecklar man sina synpunkter och betonar bl a följande punkter som finns i förslaget till ansökan:

Angående kärnområden, buffertzoner och utvecklingsområden i biosfärområdet poängterar man följande, ”För alla dessa marker gäller redan idag speciella regler för förvaltningen. Bildandet av ett biosfärområde innebär alltså inte att några nya omfattande regelverk införs. Också för resterande delar av området kommer samma regelverk att gälla.”

Man vill också poängtera betydelsen för folkhälsa och folkbildning kopplat till tillgängligheten ute i Kristianstads Vattenrike.

Angående det långsiktiga, fortsatta arbetet skriver man. *”Utan att bygga upp någon större byråkrati måste det dock finnas garantier för att säkra en kontinuitet i arbetet på relativt lång sikt.”*

Kommunledningskontoret, Kristianstads kommun

”Förslaget till ansökningshandling är väl genomarbetad och ger fakta och svar utifrån det innehåll MAB/UNESCO ställer som krav vid ansökan.”

Man uttrycker sig positivt till att Kristianstads kommuns nya profil, Livsmedel Mat o Dryck lyfts fram i ansökan.

Ekoturismen som beskrivs på flera ställen, liksom samverkansformerna mellan det offentliga, ideella och kommersiella önskar man få ytterligare poängterat.

- Kommentar: Ekoturism och samverkansformer kommer att poängteras mer i slutversionen av ansökan.

Man konstaterar också att: *”Kommersiell utveckling är en viktig del i det framtida biosfärområdet. Förslaget innehåller ej ytterligare restriktioner i motsats till detta mål.”*

Mark- och exploateringskontoret, Kristianstads kommun

Mark- och exploateringskontoret tillstyrker ansökan om att bilda ett biosfärområde.

Den enda punkt man tar upp är följande. *”Det förutsätts således att biosfärområdet inte innebär restriktioner utan i stället möjliggör både bevarande och utveckling av områdets värden liksom ekonomisk utveckling och samhällsutveckling som är hållbar.”*

- Kommentar: I Kapitel 17 Institutionella aspekter framgår att den föreslagna zoneringsen i kärnområden, buffertzoner och utvecklingsområden enbart utgår från befintlig lagstiftning, varför bildandet av ett biosfärområde inte innebär någon utökad lagstiftning, utan helt lutar sig mot gällande lagstiftning. Eftersom detta är en punkt som flera synpunktslämnare återkommer till, kommer detta att poängteras i ansökningshandlingarna.

Stadsarkitektkontoret, Kristianstads kommun

”Kontoret har inga synpunkter ur ett översiktsplaneperspektiv utan hoppas på fortsatt gott samarbete i utvecklandet av Biosfärområde Kristianstads Vattenrike.”

Från Stadsarkitektkontoret betonar man följande. *”Inrättandet av biosfärområdet och zoneringsen innebär inte att nya lagar och förordningar ska stiftas utan ska vara till hjälp vid bl a prioriteringen av resurser.”*

- Kommentar: I Kapitel 17 Institutionella aspekter framgår att den föreslagna zoneringsen i kärnområden, buffertzoner och utvecklingsområden enbart utgår från befintlig lagstiftning, varför bildandet av ett biosfärområde inte innebär någon utökad lagstiftning, utan helt lutar sig mot gällande lagstiftning. Eftersom detta är en punkt som flera synpunktslämnare återkommer till, kommer detta att poängteras i ansökningshandlingarna.

Skåne-Blekinge Jordägareförbund och LRFs kommungrupp i Kristianstad

"Inledningsvis kan understrykas att vi delar uppfattningen att det föreslagna området innehåller stora såväl ekologiska som ekonomiska värden."

Man anser att markägarinformationen under framtagandet av ansökan varit svag.

- Kommentar: Under hela arbetets gång har samrådsgruppen för Naturvård i Kristianstads Vattenrike, där bl a representant från LRFs kommungrupp ingår, informerats om arbetets gång. Vid så gott som alla Samrådsgruppens möten under pågående ansökningsarbete har frågor, diskussion och information angående det framtida biosfärområdet funnits på programmet. Det möte som aviseras i LRF i remissyttrandet har nu också ägt rum och vid detta tillfälle gavs möjligheter att ställa frågor och diskutera sådant som uppfattades som oklart i ansökan. Även om inga nya frågor eller påståenden av betydelse, som inte tagits upp i det skriftliga remissvaret från LRF, kom fram vid detta möte var det värdefullt för båda parter att ha haft detta informationsmöte.

Man poängterar att det skall finnas möjligheter till utveckling, att området inte skall beläggas med nya restriktioner, att det skall vara marknadsmässig ersättning för eventuella intrång, samt att man även skall få fortsätta att bevattna mm.

- Kommentar: I Kapitel 17 Institutionella aspekter framgår att den föreslagna zonerings i kärnområden, buffertzoner och utvecklingsområden enbart utgår från befintlig lagstiftning, varför bildandet av ett biosfärområde inte innebär någon utökad lagstiftning, utan helt lutar sig mot gällande lagstiftning. Intrång i nuvarande näringsverksamhet regleras således via befintlig lagstiftning. Eftersom detta är en punkt som flera synpunktslämnare återkommer till, kommer detta att poängteras i ansökningshandlingarna.

Man skriver, *"I det fall det inrättas ett förvaltningsråd eller liknande för Biosfärområdet är det angeläget att markägare och företagare får delta i sådan förvaltning."* samt att *"För förvaltning och skötsel av skyddade områden bör i första hand markägare anlitas."*

- Kommentar: På flera ställen i Kap 17 beskrivs hur och till vilken grad lokalsamhällena kan samverka i utformningen och tillämpningen av skötselplanen eller markanvändningspolicy. Här framgår att i det framtida biosfärområdet kommer det att finnas en "Samrådsgrupp för Biosfärområde Kristianstads Vattenrike" med representanter från bl.a. lokalsamhället, på liknande sätt som i den nuvarande "Samrådsgruppen för naturvård i Kristianstads Vattenrike". Upprättandet av framtida markanvändningspolicy och skötselplan för biosfärområdet kan utföras på ett liknande sätt som handlingsprogrammen har arbetats fram. Lokalsamhällets deltagande i olika konkreta projekt i biosfärområdet kommer också att vara ett påtagligt sätt att samverka vid utformning och tillämpning av skötselplan och markanvändningspolicy. Redan i dag är det lokala lantbruket viktiga aktörer vid skötsel av skyddade områden. Detta kommer att utvecklas på olika sätt i det framtida biosfärområdet

Nordöstra Skånes Fågelklubb

"Förslaget synes vara väl genomarbetat och Nordöstra Skånes Fågelklubb har inga ytterligare tillägg eller förändringar att föreslå."

Man framhåller en sak. *”Önskvärt är dock att området på sikt även kommer att omfatta skärgården och skärgårdskusten där flera rödlistade fågelarter häckar, rastar eller övervintrar.”*

- Kommentar: Det föreslagna biosfärområdets avgränsning beskrivs i kap 4.4 och visas på en karta i kapitel 6. Vid ansökan kommer inte biosfärområdet att utökas areellt, eftersom det bedöms ha en initialt bra ekologisk och administrativ avgränsning. Ett biosfärområde är inte ett statiskt begrepp, varken till innehåll eller avgränsning, varför ytterligare områden i framtiden kan tänkas omfattas av biosfärområdet, om det bedöms relevant.

Claud Hamilton, Wrangelsbergs gård , Färlöv

”Det är ett imponerande arbete som nerlagts av arbetsgruppen i detta ärende”

Den övergripande frågeställning som återkommer på ett flertal ställen i yttrandet är kopplat till ekonomin. Det gäller dels kostnaden för framtagningen av ansökningshandlingarna och dels vad verksamheten kommer att kosta i framtiden.

- Kommentar: Vad gäller kostnaden för framtagningen av ansökningshandlingen finns denna fråga inte med i UNESCOs ansökningsfrågor. För den intresserade finns projektbeskrivning och budget på Ekomuseets kontor. En projektredovisning kommer att skrivas när projektet är slutfört 2004.
- Kommentar: Vad gäller kostnaderna för den framtida verksamheten i Biosfärområdet kan ingen sådan göras eftersom det är helt avgörande hur stort det lokal, regional, centrala och internationella engagemanget blir. I Kapitel 17 Institutionella aspekter under punkten 17.7 Finansiella resurser och årlig budget anges kostnaden för Ekomuseet/Biosfärkandidatkontoret, Naturvårdsskötselorganisationen naturvårdssamordnaren för år 2003. Detta ger en uppfattning om vad den verksamhet som bedrivs för närvarande kostar. Framtiden får utvisa vilken ambition man kommer att ha för att bedriva ett biosfärarbete i Kristianstads Vattenrike.

”Vidare kommer naturligtvis bildandet av området självklart innebära en serie intrång i den nuvarande näringsverksamheten. Om detta står inget nämnt i handlingarna.”

- Kommentar: I Kapitel 17 Institutionella aspekter framgår att den föreslagna zonerings i kärnområden, buffertzoner och utvecklingsområden enbart utgår från befintlig lagstiftning, varför bildandet av ett biosfärområde inte innebär någon utökad lagstiftning, utan helt lutar sig mot gällande lagstiftning. Intrång i nuvarande näringsverksamhet är således helt reglerad via befintlig lagstiftning. Eftersom detta är en punkt som flera synpunktslämnare återkommer till, kommer detta att poängteras i ansökningshandlingarna.

Arbetsgruppen för framtagande av ansökan om bildande av Biosfärområde Kristianstads Vattenrike

Kristianstad 2004-10-29

Sven-Erik Magnusson, projektledare
Biosfärkandidatkontoret
ekomuseichef
Ekomuseum Kristianstads Vattenrike
Kristianstads kommun

Karin Magntorn, projektsekreterare
Biosfärkandidatkontoret
informationssekreterare
Ekomuseum Kristianstads Vattenrike
Kristianstads kommun

Hans Cronert, naturvårdssamordnare Kristianstads Vattenrike
Länsstyrelsen i Skåne län/Kristianstads kommun